

Bokordići, župa Svetvinčenat, u prvoj polovini 18. st. Autori naglašavaju kako spomenuti rezultat može objasniti visoku prevalenciju miotonične distrofije u Istri, ali potpun efekt osnivača nisu uspjeli dokazati.

Slijedi rad Slavena Bertoše *Etnička struktura Pule i njezinih sela u prvoj polovici 17. stoljeća* u kojem autor na temelju bilježničkih spisa koji se čuvaju u Državnom arhivu u Pazinu donosi cjelovit popis prezimena koja se javljaju u tom gradivu. Autor donosi prezimena po mjestima (jedanaest mjesta) i to tako da zasebno donosi hrvatska, talijanska te ostala (najčešće gorička) prezimena. Autor na kraju analizira rasprostranjenost hrvatskih i talijanskih prezimena, te izdvaja najučestalija prezimena s oznakom mjesta i frekvencijom.

Cjelina *gradivo* započinje radom Dražena Vlahova (*Nekoliko glagoljskih isprava iz Novigrada*) u kojem autor objavljuje pet glagoljskih isprava (četiri oporuke i jednu potvrdu o podmirenju samostanskog duga), iz 16. st. koje se čuvaju u Državnom arhivu u Pazinu u arhivskom fondu Stare općine Novigrad (Novigradska kancelarija). Na početku autor daje kratku analizu sadržaja isprava, te objašnjava na koji je način obavio prijepis s glagoljskog na latinsko pismo. Na kraju donosi transliterirani tekst isprava, uz koje daje osnovne grafijske karakteristike pisma. Rad je popraćen i reprodukcijom spomenutih isprava. U ovoj cjelini Dražen Vlahov donosi još jedan rad naslovljen *Prilog povijesti hrvatske gimnazije u Pazinu (Gradivo)* u kojem je priredio 22 dokumenta koja govore o događajima koji su prethodili osnivanju Pazinske hrvatske gimnazije. Rad je podijeljen u dva dijela. U prvom dijelu autor daje kratak pregled "pretpovijesti" Pazinske gimnazije, dok u drugom dijelu donosi gradivo (22 dokumenta) pretežno nastalo djelovanjem mjesne općine Pazin.

Branka Antonić (*Oporuka porečkog biskupa Gašpara Negrija (1742.1778.)*) gramatički i pravopisno analizira tekst oporuke Gašpara Negrija, prvotno novi-gradskog, a

potom porečkog biskupa, te donosi transkripciju i prijevod oporuke. Autorica se u radu ukratko osvrće i na biskupov životopis.

Cjelina *iz arhivske teorije i prakse* ispunjena je radom Martina Modrušana *Slikovno arhivsko gradivo* u kojem se autor osvrće na slikovno arhivsko gradivo koje se čuva u arhivima Republike Hrvatske s osobitim naglaskom na fondove i zbirke Hrvatskog državnog arhiva u Zagrebu.

Posljednje su stranice *Vjesnika* ispunjene *osvrtima, prikazima i vijestima*.

Marija Mogorović Crljenko

**HRVATSKO VINOGRADARSTVO I
VINARSTVO U PISANOJ RIJEČI**
NACIONALNA I SVEUČILIŠNA KNJIŽNICA
18. IV. – 31. V. 2002. KATALOG IZLOŽBE,
ZAGREB 2002. AUTOR IZLOŽBE I UREDNIK
KATALOGA: PROF. DR. SC. NIKOLA
MIROŠEVIĆ

U povodu 160. obljetnice Gospodarskog lista, najstarije hrvatske periodičke publikacije za gospodarstvo, Nacionalna i sveučilišna knjižnica predstavila je javnosti dio hrvatskog pisanog blaga: hrvatske tiskovine o vinogradarstvu i vinarstvu. Navedena tema objedinila je u izložbenom obliku znanstvene, stručne, informativne i periodičke publikacije. Veći dio izloženih publikacija bio je iz fonda Nacionalne i sveučilišne knjižnice, a drugi dio iz fonda knjižnice Agronomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Radi se o tiskovinama objavljivanim od sredine devetnaestog stoljeća pa sve do najnovijih dana. U katalogu što ga predstavljamo popisano je preko 450 publikacija što svjedoče kako je i koliko hrvatska vinogradarska i vinarska znanost i struka promišljala i unapređivala vinogradarstvo i vinarstvo u gotovo dva stoljeća što su iza nas. Potaknut navedenom činjenicom pisac predgovora ovome katalogu, dr. sc. Josip Stipanov, ističe da su izložene

publikacije ne samo dio hrvatske već i svjetske gospodarske povijesti.

Članak *Hrvatski vinogradarsko vinarski slavoslijed* autora prof. dr. sc. Nikole Miroševića pruža lepézu najutjecajnijih autora ove proizvodne grane poljoprivrede, “značajne za ukupnost razvoja našeg gospodarstva i uljudbe”(12). Prva tiskana knjižica na hrvatskom jeziku koja je dijelom obuhvaćala poduku iz vinogradarstva i vinarstva je *Nauka za težake od Dalmacije* Julija Parma, objavljena u Veneciji 1791. na talijanskom, ali ga četiri godine dana kasnije Ciprijan Farković prevodi na hrvatski jezik kako bi ovu publikaciju učinio dostupnom širokom krugu korisnika. U sjevernim hrvatskim krajevima prosvjetiteljsku ulogu među vinogradarima preuzima *HrvatskoSlavonsko gospodarsko društvo* čiji je bio prvi predsjednik zagrebački biskup Juraj Haulik. To je gospodarsko društvo pokrenulo glasilo *List* mesečni 1842. Potom se javljaju *Gospodarske novine* te *Gospodarski list*. Jedan od utemeljitelja hrvatske ampelografije te suradnika *Gospodarskog lista* bio je Ljudevit Farkaš Vukotinović. Antun Karlo Bakotić 1867. objavljuje u Rijeci po prvi put na hrvatskom jeziku monografiju *Vinarstvo*, dok je nakon tri godine u Varaždinu Dragutin Stražimir objelodanio prvu knjigu iz vinogradarstva na domaćem jeziku: *Vinogradar*. Nakon Stražimira pojavljuje se niz autora sa svojim priručnicima. Na prijelazu stoljeća (19./20.) glavna tema i u našim publikacijama bila je filoksera. Među najzaslužnijim stručjacima u obnovi vinograda nakon nasrtaja ove bolesti bio je Stanko Ožanić, autor osam knjiga i poza-mašnog broja članak iz vinogradarstva. U

razdoblju nakon II. svjetskog rata objavljena su dva kapitalna djela iz ampelografije. To je *Dalmatinska ampelografija* autora Stjepana Bulića i *Ampelografski atlas I. i II. dio* autora Zdenka i Grete Turković. Nadalje, dr. sc. Mirošević se osvrće na ostale utjecajne hrvatske stručnjake ove problematike do kraja 20. stoljeća.

Niz značajnika koji su doprinijeli svojim pisanim radovima hrvatskom vinogradarstvu i vinarstvu čini nam se da bi trebalo nadopuniti imenom Carla Huguesa, nezaobilaznog pregaoca u sagledavanju istarskog vinogradarstva s kraja 19. i početka 20. stoljeća.

U katalogu izložbe slijedi *Pregled monografskih i periodičkih publikacija* odabranih s namjerom da udovolje kriteriju sveobuhvatnosti pohranjenog i dostupnog u fondu Nacionalne i sveučilišne knjižnice i knjižnice Agronomskog fakulteta. Ovaj su popis priredili Vjekoslava Bešljaj i Sonja Martinović. Posljednji je pisani prilog kataloga iz pera Srećka Ljubljanovića na temu *Stošezdeset godina pisanja Gospodarskog lista o vinogradarstvu i vinarstvu* u kojem ukazuje na značaj toga lista u pogledu modernizacije proizvodnje vina kao i vinogradarstva. Što se povjesničara tiče, vrijednost ove edicije najbolje će procijeniti istraživači naše gospodarske povijesti. Ono što u ocjenu katalog već sada možemo upisati je dragocjenost popisa dijela objavljenih radova o vinarstvu i vinogradarstvu u Hrvatskoj čime je nesumnjivo olakšano bavljenje temama iz prošlosti ove značajne hrvatske gospodarske grane.

Elvis Orbančić

H I S T O R I J S K I
Z B O R N I K

GODINA LV
ZAGREB 2002.

UDK 93/99
ISSN 0351-2193
Historijski zbornik, god. LV, str.1-296, Zagreb 2002.

Izdavač
Društvo za hrvatsku povjesnicu

Redakcijski odbor
Slaven Bertoša
Mirjana Gross
Ivan Kampuš
Franko Mirošević
Ivica Prlender
Tomislav Raukar
Petar Strčić
Josip Vrandečić

Glavni i odgovorni urednik
Ivica Prlender

Članci i rasprave iz časopisa Historijski zbornik su referirani u publikacijama:
ABC Clio
Historical Abstracts
America: History and Life

Adresa uredništva
Društvo za hrvatsku povjesnicu, Odsjek za povijest Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, 10000 Zagreb, I. Lučića 3, Hrvatska

Časopis izlazi jednom godišnje

Izdanje časopisa sufinancira Ministarstvo znanosti Republike Hrvatske

Tisak:
Horetzky